

Eugenèsia: Debat Ètic

Anna Azor Alastuey

Grau en Ciències Biomèdiques ✧ Universitat Autònoma de Barcelona

“Eugenics is the self direction of human evolution”
Segon Congrés Internacional de l'Eugenèsia, 1921

Introducció:

L'eugenèsia té com a centre la reproducció humana, de forma que obtinguem uns trets concrets en la descendència. Per tant, està lligada a la selecció dels progenitors per a obtenir els caràcters desitjats. Aquest projecte té com a prioritat presentar una visió global d'aquesta corrent filosòfica. D'aquesta forma el lector podrà fer-se una opinió pròpia sobre un debat que *a priori* no sembla tant viu com ho està en realitat.

Objectius:

- Adquirir una base històrica sobre el pensament eugenèsic.
- Identificar els diferents tipus d'eugenèsia. Determinar els diferents corrents de pensament ètic sobre el seu ús i confrontar-los.
- Establir les diferents formes en que l'eugenèsia s'aplicava en el passat i com s'empra en l'actualitat.

Materials i Mètodes:

- Adquisició d'una visió global de l'eugenèsia, així com una base històrica. Bases de dades consultades: Pubmed, Web of Science, etc.
- La segona cerca, més ampla, va permetre estructurar l'esquelet del projecte i anar omplint-lo. Es van consultar diverses fonts: BOEs, notícies (BBC), The Stanford Encyclopedia of Philosophy, revistes de Bioètica, etc.
- Les últimes cerques anaven precedides de la detecció de buits o dubtes en la informació i es centraven en aspectes concrets dels diferents apartats.

Què és l'Eugenèsia?

És definida com la ciència de la reproducció d'humans controlada amb l'objectiu d'aconseguir uns trets específics en la descendència. Aquest procés sol tenir un objectiu concret: Millorar la societat.

Es popularitza a través de **Francis Galton** que crea el terme “eugenèsia” i promulga que cal crear una societat dels millors i més aptes.

Tipus d' eugenèsia	
Positiva	Té com a objectiu encoratjar persones amb bona salut (o altres caràcters desitjables) per reproduir-se junts per crear una bona descendència.
Negativa	Consisteix en eliminar malalties o discapacitats prevenint la reproducció dels portadors. Van realitzar-se programes d'esterilització forçosa d'aquells que no eren adequats per la societat.
Liberal	Terme que fa referència a l'elecció lliure i a valors plurals, així com al coneixement de la genètica i l'epigenètica. Els seus defensors pretenen ser sensibles als problemes socials derivats de l'elecció individual.
Autoritària	Basats en programes estatals destinats a promoure el “bé social” i es centraven en supòsits de problemes en l'heretabilitat.

Expansió:

Es van popularitzar les pràctiques tant d'eugenèsia negativa com positiva als EUA i amb posterioritat a Alemanya.

Caiguda:

A partir del final de la Segona Guerra Mundial es rebutja tot el que tingui relació amb l'eugenèsia per les barbaritats comeses pel nazisme, tot i que algunes pràctiques van perdurar anys

I avui?

Encara és una discussió vigent, amb cada **nova tècnica** de reproducció o genètica i en cada **canvi de legislació** que afecta la reproducció. Sempre hi ha sectors socials que aprofiten el terme, així com la seva connotació negativa, per defensar la seva posició.

2 exemples

Donació mitocondrial: els tres progenitors

Esterilització d'una dona per ordre judicial

Debat Ètic:

Per dur a terme un debat sobre l'eugenèsia s'han de tenir en compte certs aspectes:

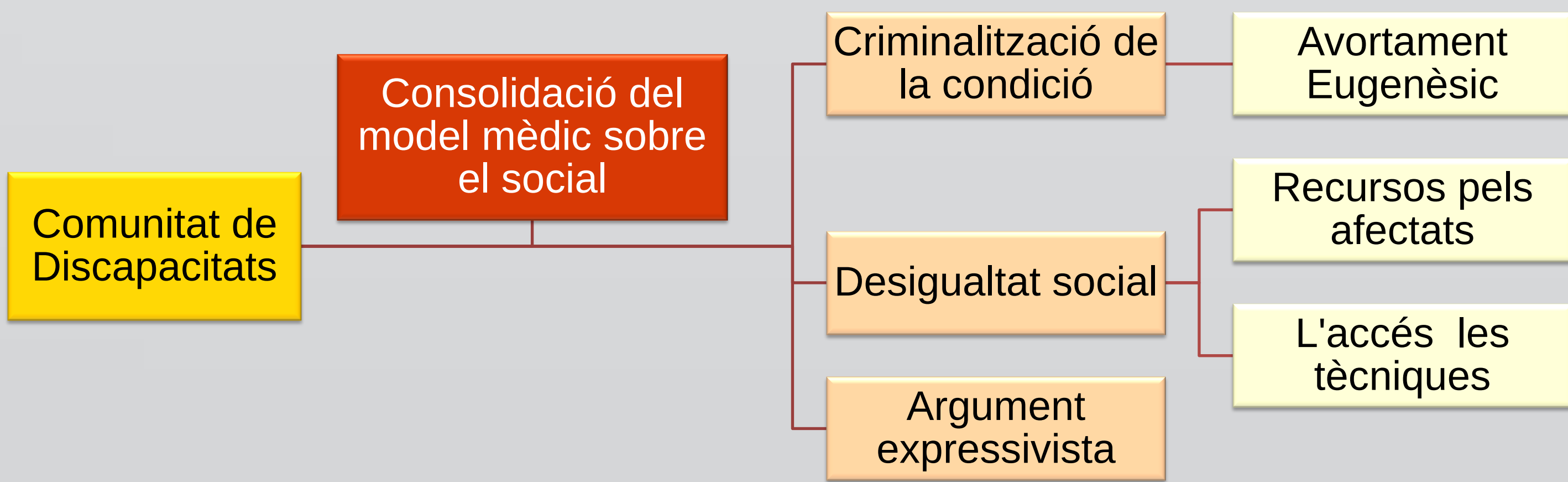

DECISSIÓ INDIVIDUAL

- Com a punt central del debat hi ha la importància de que la **decisió dels progenitors sigui** lliure i no estigui influenciada per l'Estat. S'ha de rebutjar la intervenció del govern en les decisions personals, és un dret fonamental el controlar com i quan ser pares.
- Hi ha altres factors a tenir en compte. L'anomenat **permís per tenir fills** fa referència al dret que defensen alguns autors de decidir sobre la genètica dels seus fills, el que permetria seleccionar els caràcters que els pares desitgessin.
- Relacionat amb el punt anterior trobem els **atacs a la nostra humanitat**, a aspectes centrals, com la supervivència o el desig de progressar, és a dir, aquelles motivacions intrínseques de la nostra espècie.

Un aspecte molt preocupant és l'**homogeneïtzació de la població** si es permetés la tria de caràcters, assumint que tots voldríem els fills més guapos, atlètics, intel·ligents, etc. No deixariem lloc a la diversitat que ens caracteritza, a més d'alterar la relació pares-fills, donat que les seves limitacions serien culpa nostre per no haver seleccionat correctament els caràcters.

UNA SOCIETAT DELS MILLORS?

LEGISLACIÓ

Actualment molts dels supòsits del que parlem són futuribles. No estem encara en el punt tècnic de poder fer un “nadó a la carta”, per tant, no hi ha una legislació reguladora. Tot i així, alguns sectors ja contemplen el **diagnòstic preimplantacional i prenatal** com a una forma d'eugenèsia, també l'anomenat **avortament eugenèsic** (permès fins la setmana 22) en el cas de greus anomalies o perill vital per a la mare. Aquestes pràctiques estan contemplades en la legislació espanyola, en la Llei de Reproducció Assistida i en la Llei de Salut Sexual i Reproductiva i de la Interrupció Voluntària del Embaràs.

Conclusions:

- Recordar la Història ens ajuda a no cometre els mateixos errors. Per aquest motiu, cal tenir en compte que intentem anar a la cerca d'una societat més justa, que no permeti certes actuacions sobre els més desprotegits.
- És necessari fer més divulgació d'alguns conceptes per tal que la població general, amb l'aparició de noves tècniques genètiques, pugui prendre part del debat i tenir una idea crítica sobre el tema.
- Necessitem una legislació que s'adeqüi a les noves tècniques que constantment apareixen, sempre amb el recolzament dels comitès d'ètica i proporcionant un debat obert i real en la societat.

Referències:

- Imatge del fons: Pixshark: Image Galleries with a bite! [Internet] Disponible a: <http://pixshark.com/gattaca-poster.htm>
- Taules i figures d'elaboració pròpia de l'autor